

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Anul XVII nr. 803

vineri 21 mai 1965

8 pagini 25 bani

ASPIRAȚII

Cincisprezece, șaisprezece, șaptesprezece ani. Generații a căror biografie s-a consumat în exclusivitate sub semnul erei socialiste. Cum gândesc, cum simt, ce-i preocupă, ce gusturi, ce preferințe au acești copii pe care nu-i putem asemăna cu nimic din ceea ce ne pot furniza propriile noastre amintiri despre adolescență?

Răspunsul cel mai clar și cel mai sincer la această întrebare poate fi obținut direct de la ei. Întrebați-i și vă vor răspunde. Cu condiția să nu porniți cu idei preconcepute, să nu încercați să descoperiți complicații inexistente, să nu aveți martori și să nu vă luați nu știu ce aere oficiale. Tratați-i cu încredere drept ceea ce sînt — niște adulți uluitor de

tineri — și veți afla totul. Am încercat nu de mult această experiență cu un număr de elevi — cam atîția cît pot să umple bine o sală de clasă măricică — de la Școala medie nr. 19 din București. Alesți după criteriul „la întîmplare” din toate clasele a X-a și a XI-a, au reușit, credem să reediteze în mic problematica și psihologia generației lor.

Cînd am început ancheta — căci pînă la urmă așa putem numi convorbirea cu acești copii mari — ne temeam. Ne temeam că vor fi crîspăți, că ne vor da niște răspunsuri „ca la carte”, că se vor refugia în mușenie etc. Ne întrebam dacă e bine să începem cu subiecte mai grave sau

mai facile, dacă e bine să le mărturisim scopul discuției, dacă e bine... N-am avut nici vreme, nici posibilitatea să întîrziem prea mult în ezitări. Adolescența zilelor noastre se dovedește nerăbdătoare, directă și francă. Așa că am adoptat același limbaj:

— Vrem să discutăm despre voi.
Replica sare spontană, dintr-o bancă oarecare.
— E în ordine.

Și pentru că „e în ordine”, începem. După un scurt ocol introductiv, risipit în intervenții incoerente și privind preocupări di-

M. SAVIN

(Continuare în pag. a 2-a)

VALORIFICARE

MAXIMĂ

Desăfurăm pregătirile pentru închiderea anului școlar în condițiile în care toți oamenii muncii din patria noastră se pregătesc cu însufletire să întîmpine Congresul al IV-lea al partidului. Luărînd cu elan pentru ca realizările închinat acestui mare eveniment să fie din cele mai rodnice

Nici școlile nu au rămas deoparte. Chemările organizațiilor de partid la o muncă de calitate au avut un puternic ecou în sufletele învățătorilor, profesoriilor, ale elevilor mari și mici. Eforturile și frămîntările lor sînt cu atît mai intense cu cît mai puține sînt săptămînile care ne despart de momentul bilanțului înfăptuirilor din acest an școlar.

Acum, fiecare învățător și profesor caută să întregască instrucția și educația copiilor, face eforturi pentru a le forma vederea de ansamblu asupra problemelor studiate, de a încheia într-un tot unitar ceea ce aceștia au învățat treptat, în luni și luni de școală, de a le prezenta concluziile finale pe marginea materialului studiat, cu scopul de a le consolida cunoștințele și deprinderile, convingerile și sentimentele. Fiecare colectiv didactic dorește să se poată mindri cu rezultatele obținute de școala la care lucrează, să aibă satisfacția muncii bine îndeplinite. Intensificîndu-și activitatea, folosind din plin contribuția comisiilor metodice, aplicînd experiența înaintată, întărînd legătura cu organizațiile de tineret și cu părinții, directorii, învățătorii și profesorii vor reuși să răspundă înalțelor cerințe care le stau în față.

Numeroase scrisori sosite la redacția noastră, discuțiile cu cadrele didactice arată că lecțiile ținute în această etapă poartă în ele ceva din căldura pregătirilor în vederea marelui eveniment din viața poporului nostru — cel de al IV-lea Congres al P.M.R.

Ele grăiesc despre preocuparea pedagogilor nu numai de a sistematiza cunoștințele elevilor, de a lărgi orizontul cunoștințelor lor cu elemente noi, de a-i ajuta să fie mai stăpîni pe materie, dar și de a pune mai mult în lumină înfăptuirile mari pe care poporul nostru le-a obținut sub înțeleapta conducere a partidului, de a-i face pe elevi să pătrundă înalta semnificație a acestor înfăptuiri. Modul cum sînt formulate temele de sinteză pentru recapitulare, modul în care sînt conduse discuțiile în jurul lor relevă grija de a aduce în atenția școlarilor rodnicia muncii maselor de milioane în toate compartimentele vieții, de a sublinia rolul conducător al

partidului în obținerea succesorilor pentru care poporul nostru este prețuit și stimat în lumea întreagă. Numeroase date noi, fapte și fenomene petrecute recent în viața social-politică din patria noastră sînt folosite acum, în lecțiile de recapitulare, pentru a întregi tabloul uriașelor realizări din anii liberi, pentru a spori admirația și dragostea copiilor față de inspiratorul acestor victorii — partidul clasei muncitoare.

În toate sectoarele de muncă au crescut an de an exigențele față de calitate. În perioada aceasta exigențele sînt încă și mai mari, ca o expresie a dorinței generale de a dedica celui de al IV-lea Congres al P.M.R. realizări de cea mai înaltă ținută. În rînd cu toți oamenii muncii, învățătorii și profesorii sporesc eforturile pentru un învățămînt de calitate.

Ne-am aflat, de curînd, într-una din marile școli medii ale Capitalei unde am avut prilejul să stăm de vorbă cu profesorul Alexandru Dabija care lucrează de mulți ani la catedră, dînd serii întregi de absolvenți foarte buni. Era în preajma unei lecții de recapitulare și l-am găsit răsfoind niște tratate de specialitate pe care le-a consultat în vederea acestei lecții. Avea în față și un plan detaliat al lecției. Nu era obligat să-și întocmească un astfel de plan. Și totuși...

— Știți — ne-a spus — în această etapă fiecare oră are o mare pondere în pregătirea elevilor. Nici vorbă de a rată o lecție, pentru că aceasta ar constitui o mare pierdere. Dimpotrivă, ni se cere să valorificăm la maximum potențele ei instructive și educative. Experiența îndelungată la catedră nu ne scutește să gîndim mai înainte lecția în toate verigile ei, în toate amănunțele ei, să chibzuim ce să cuprindă ea pentru a sublinia cu mai multă claritate esențialul, ceea ce trebuie să rămînă în mintea elevilor pentru toată viața.

„În aceste săptămîni — ne scrie profesorul Petre Petraș din Tîrgul Jiu — toți cei ce lucrează în școală și-au sporit exigența față de propria lor muncă. În același timp însă această exigență trebuie dublată de cerințe ferme față de elevi. Consider că nu este bine ca la problemele mai grele să fie ascultați cei mai buni, iar

R. ANGHEL

(Continuare în pag. 8-a)

ASPIRAȚII

(Urmare din pag. 1)

verse, oarecare, într-un subiect capital — sensul existenței personale, rațiunea de a fi, idealurile de viață.

Un băiat decretează solemn:

- Chimia.
- Electronica.
- Arhitectura.
- Construcțiile.
- O fată:
- Chimia industrială.
- Tot o fată:
- Matematica.
- Și, în sfârșit:
- Istoria.

Remarcăm un lucru specific tineretului de azi: o majoritate zdrobitoare de adepți ai tehnicii, ai științelor exacte. Pentru cei mai mulți tehnica are o poezie fascinantă. Ceva mai mult, se conturează și un curent de opinie predominant în această lume de tineri. Științele umaniste sînt taxate, cu un aume aer de superioritate concesiivă, drept un refugiu pentru spirite visătoare, dacă nu chiar comode. Există și argumente gata fabricate pe care și le servesc cu o agreabilă infatuare.

— Dacă îți plac artele, literatura, foarte bine. Poți să le cultivi ca pe un divertisment, ca pe o modalitate de delicii spirituale. Dar să-ți faci din asta o meserie? E prea mult. Societatea are nevoie în primul rînd de bunuri materiale. De arte poți să te ocupi în timpul liber.

Deși minoritar, există totuși și un grup de opoziție care protestează vehement:

— Greșit și neadevărat! Științele umaniste sînt tot atît de utile oamenilor ca și cele care slujesc industria sau agricultura. Părerea mea este alta. Cînd îți alegi o profesie, să te gîndești în ce măsură, cum poți sluji prin propriile tale mijloace societatea. Să fii de folos oamenilor, să pui în slujba lor însușirile tale reale, pentru că numai acelea le vor folosi cu adevărat — acesta cred că este lucrul cel mai important. Ar fi stupid dacă eu, fiind un bun muzician, aș lăsa dracului muzica și m-aș apuca de matematică, la care cu greu mă descurc...

Voci din sală:

- Uite muzicianul unde era!
- Dau, așa, un exemplu.

Vocile:

— În calitate de afon. Explozie de risete. Intervenim, solicitînd argumente. Se stăpînesc greu. Tabăra adversă are convingeri solide și consideră argumentația inutilă.

— Să lase glumele. Se caută ingineri.

— Nu vreau să fiu un inginer prost, cînd aș putea să fiu un muzician valoros.

— În timpul liber.

Așa nu merge. S-ar cuveni să precizăm că a intrat în discuție o problemă serioasă și că trebuie s-o lămurim. Dar nu e necesar. Au singuri simțul proporțiilor și „gluma-i glumă, treaba-i treabă”. Inițiativa, surprinzător, vine din tabăra „realiștilor”.

— Cred că am exagerat puțin. Adevărat: fiecare om trebuie să-și urmeze chemarea și să dăruiască ce e mai valoros în sine oamenilor. Cît privește povestea cu timpul liber, e o aberație. Nu poți realiza ceva însemnat pe o anumită direcție decît dacă-ți concentrezi toate eforturile asupra ei. Dacă ai aptitudini de muzician și nu ai de inginer, în zadar vei încerca să le dobîndești pe cele din urmă, păstrîndu-le pe cele dintîi. De obicei, dintr-o astfel de brambureală nu iese nimic. N-o să fii întreg nici ca inginer, nici ca muzician.

— Și dacă e vorba să se vorbească serios, atunci se găsesc în ambele tabere mulți care sînt de acord că așa e.

— De fapt, oricum timpul nu ne ajunge pentru a cultiva toate pe cîte le numim adevăratele noastre idealuri de viață.

O nouă problemă, noi opozanți: — Ba mie îmi ajunge foarte bine.

— Și mie.

E interesant. Supunem la vot. Cîți au timp, cîți nu au? Aproape trei sferturi votează pentru ziua de 48 de ore și numai un sfert pentru cea de 24. Să vedem cum se descurcă cei care se mulțumesc cu „ce-a lăsat Dumnezeu”.

— Total e să știi cum să le împaci pe toate, cum să-ți faci programul.

Demonul ironiei pune lucrurile la punct:

— Zece minute citești, opt minute faci matematică, șapte ascuți muzică ecetera, ecetera.

— Nu chiar așa. Dar dacă știi să faci ordine, ai timp. Pe mine mă pasionează fizica, nu? Mi-am propus să devin fizician. Deci, înainte de orice, fizica. Citesc cărți de specialitate, lucrez în laborator. Atît cît îmi permite timpul de elev. Ce nu, rămîine pentru moi timp. În rest îmi fac lecțiile, citesc o carte, mă duc la un film, la un spectacol, la o expoziție. Dacă am de ales între o foarte bună operă beletristică și o foarte interesantă lucrare de fizică, las romanul de o parte și citesc lucrarea de fizică. Dacă introduc o anumită temă în preocupări, îmi faci timp.

Alt răspuns, în altă variantă, pe aceeași temă. Un timid:

— Am timp, pentru că mă rezum la ceea ce se pretinde unui elev. Idealul meu de viață e matematic (se pare că în deceniile următoare lumea va fi plină de matematicieni), dar nu fac mai multă matematică decît mi se cere la școală. Am să mă ocup serios de ea abia după ce o să termin studiile de cultură generală.

Replică imediată:

— N-o să faci mare lucru. La matematică trebuie să începi de pe acum. Dacă nu exersezi zilnic, ești în pom.

nerală”. Ce vă interesează în plus?

Răspunde un elev dintr-a XI-a: — În săptămînile acestea termin școala de cultură generală, dar nu mă pot considera un om cult.

Un coleg:

— Trebuie să recunoaștem că, pînă la urmă, în școală înveți destul de puțin. Puțin istorie, puțină literatură, puțină geografie...

În sfîrșit, un realist:

— Nu putem pretinde școlii să ne dea la absolvire certificate de erudiție. Aici n-am venit decît să luăm startul, ca să spunem așa. Și, slavă domnului, cred că n-avem de ce ne plînge. Măcar să știm noi bine tot ce învățăm!

Linște. Am observat în cursul discuției un fenomen interesant. Toți au replica dinamică, nervoasă sau ironică aîta vreme cît pîrerile se lovesc dintr-o extremă în alta. Imediat ce unul din ei a formulat o idee care li se pare mai chibzuită, sint gata să retrăteze exagerările anterioare — generate pare-se doar de temperatura ridicată specifică vîrstei — și își trădează consimțămîntul prin tăcere. E un fel de „cu unanimitate de voturi a fost aprobată ultima părere”. Capacitatea de a anula, pentru salvarea unei idei echilibrate, excesele aruncate în luptă de dragul victoriei în polemică ni s-a părut un amănunt demn de remarcat, unul din importante semne ale atît de apropiatei maturități. S-a verificat și de data aceasta într-o concluzie limpede: „Avem toate condițiile să devenim oameni culți. Totul depinde de noi, de pasiunea cu care iubim cultura, de perseverența cu care ne-o însușim”.

— Sînteți caraghioși!

În legătură cu acest scurt incident se cuvine să deschidem o paranteză. Am putea spune că gluma, umorul, risul se adaugă ca una din trăsăturile definitorii ale adolescenței. Ne-am dat seama în permanență, în timpul cit am stat cu ei, că în dezbaterile celor mai grave probleme acești tineri sînt oricînd gata să-și acorde răgazul unei pauze de dragul risului. Cu atenția trează la schimbările de idei, la justele afirmații și soliditatea argumentelor, pînesc — mai ales cînd discuția e liberă — momentul cînd pot plăti risului o porție din bogatul tribut pe care i l-au rezervat.

Este rău?

Este foarte bine. Aptitudinea de a rîde, de a rîde așa sănătos și molipsitor cum numai ei știu să rîdă, înseamnă echilibru interior, înseamnă optimism, înseamnă dragoste de viață.

Să închidem paranteza și să-i ascultăm pe „caraghioși”:

— Nu sînt împotriva sentimentelor în general, dar sînt împotriva sentimentalismului văduvit de controlul rațiunii.

— Și cum asigură controlul?

— Dacă nu pricepi, pune-ți mîntea la contribuție.

Dar după cele ce spune mai departe se vede că pricepe foarte bine.

— Eu, de exemplu, am un prieten la care sînt foarte mult. Nutresc deci față de el sentimente de prietenie. Dar prietenul meu e, cum să vă spun... Băiat bun, dar îngrozitor de aiurit. Rațiunea îmi spune „dă-l încolo de prieten, ce te-ai legat de ăsta? De aici nu poate să iasă nimic ca lumea!” Sentimentul

să fie întemeiată nu pe calcule meschine, ci pe idealuri — cum să spun? — pe idealuri adevărate, înalte, nobile.

Firește, discuția trece în alte domenii. Cineva se referă la relațiile cu părinții, cu profesorii. Prindem repede ocazia:

— Pot comunica generațiile între ele? Sînteți apropiați de profesorii voștri, găsiți un limbaj comun?

— Depinde.

— De ce depinde?

— De profesor, de problemă.

— De pildă.

Fetele:

— Cu profesoara dirigintă putem să discutăm orice. Nu pentru că întimplător e dirigintă, ci pentru că așa e ea, mai afectuoasă, mai apropiată, mai înțelegătoare.

— Absolut orice?

— Aproape. Eu personal am primit de la ea sfaturi în probleme foarte delicate.

„...Avem toate condițiile să devenim oameni culți. Totul depinde de noi, de pasiunea cu care iubim cultura, de perseverența cu care ne-o însușim...”

Dăm cuvîntul celor „fără timp”. Sîntem atacați de o avalanșă de răspunsuri:

— N-am timp pentru că viața e grozav de bogată și nu vreau să pierd nimic din ce e frumos în ea.

— N-am timp pentru că vreau să fiu un om cult și cred că mi-ar trebui o mie de vieți ca să devin cu adevărat cult.

— Vreau să fiu un specialist excelent în meseria mea.

— Vreau să dansez.

— Vreau să citesc.

— Vreau să schiez.

— Vreau să ascult muzică, să merg la teatru, la cinema.

— Vreau să mă plimb.

— N-am timp pentru că vreau să gîndesc și pentru că aș putea să mai înșir încă o mie de alți „vreau”, la care ingratitudea timpului mă silește să pun cruce.

E limpede. Dacă ne-am lua după lăcomia acestor tineri, și ziua de o mie de ore ar fi prea scurtă. Încercăm să aducem „problema” pe un făgaș mai realist. Ne legăm de cultură, pentru că toți s-au referit la ea.

— Ce înțelegeți prin cultură? Urmați o școală de „cultură ge-

Considerînd problema încheiată, trecem la altele.

Despre sentimente.

În sală, „rumoare”. Ce vreți? E vîrsta la care se formează marile sentimente, la care cuvîntul „sentiment” începe să capete implicații cu totul noi.

Deși cei mai mulți se declară „antisentimentali” sau, dacă n-o spun, ar vrea să lase să se vadă asta, un subtext involuntar îi trădează mereu. Să ne lămurim: — Este rău ca oamenii să se lase pradă sentimentelor?

— Categorie. „Somnul rațiunii naște monștri” — citează cineva, savant, pe Goya.

Și, din nou, unul din acele prilejuri pe care tinerii nu-l pierd niciodată — prilejul de glume: — Rațiunea ta doarme. Tu ești un adormit!

Adormitul, deconcertat, roșește.

— De ce?

— Știi tu de ce.

Cineva face precizări:

— El nu doarme decît la geografie.

Altcineva fredonează, chipurile distrat, cu ochii pe fereastră:

— „Maria, floare albă de mai...” Prins la înghesuială, „acuza-tul” se supără de formă.

de prietenie cunoaște alt limbaj: „Ține la el, apără-l, ajută-l orice s-ar întimpla, nu-l trăda”. Acuma să te vad, domnule „rațional”, cum rezolvi chestiunea?

Un sentimental convins prinde momentul și încearcă să teoretizeze:

— Cred că un sentiment adevărat cere dăruire totală. Dacă te apuci să-ți faci calcule, dacă socotești cîte kilograme de prietenie se cuvine să acorzi prietenului tău în funcție de însușirile lui, numai prieten nu-i mai ești. Ori sînteți prieten pînă la moarte, orice s-ar întimpla, ori îți vezi de drum.

Solitară, teoria dăruirii absolute n-are priză. Critica funcționează radical.

— Îmi convine — intervine un elev cu falsă și solemnă sobrietate — vreau să-mi fii prieten. Cu tine merg la sigur. Pot să devin ce-oi deveni, să mă fac ce m-oi face, tu ai să-mi fii mereu prieten. Îmi convine, îmi convine — conchide el grav.

După obișnuitul ping-pong de păreri, ajungem în sfîrșit la o concluzie:

— Sentimentele trebuie să fie raționale cu condiția ca rațiunea

ANUL ȘCOLAR SE APROPIE DE SFÎRȘIT CE MĂSURI AȚI LUAT PENTRU A-L ÎNCHEIA CU SUCCES?

Sofia Pușcașu șeful secției de învățămînt a Capitalei

În această perioadă se poate constata o vizibilă intensificare a activităților instructiv-educative în fiecare școală. Atmosfera aceasta de muncă foarte intensă este determinată în primul rînd de năzuința colectivelor din fiecare școală de a întîmpina Congresul al IV-lea al partidului nostru cu rezultate superioare față de trecut, aducîndu-și în acest fel contribuția lor la succesele cu care întregul nostru popor salută acest mare eveniment din viața patriei noastre.

Am consemnat de la bun început acest fapt pentru că socotesc foarte important să nu se

confunde o asemenea atmosferă pozitivă cu aceea care caracterizează „lucrul în asalt”. Căci măsurile pentru încheierea cu succes a acestui an școlar au fost inițiate cu mult timp în urmă și discutate larg la sfîrșitul trimestrului al II-lea și la începutul acestui trimestru.

Ceea ce caracterizează în mod deosebit activitatea pe care o desfășoară lucrătorii secției noastre în scopul încheierii cu succes a acestui an școlar — constituind de altfel o continuare a acțiunilor inițiate încă de la începutul lui — o constituie fundamentarea mult mai precisă, mai științifică a muncii de îndrumare și control. Controalele sistematice întreprinse de secția noastră de învățămînt raionale și de conducerea fiecărei școli, controale axate pe problemele cele mai importante ale conținutului predării diferitelor discipline de învățămînt și ale metodelor specifice acestora, au cuprins toate unitățile școlare ale Capitalei. Ele ne-au permis o cunoaștere mai profundă decît în alți ani a nivelului la învățatură al elevilor, dîndu-ne astfel posibilitatea să inițiem măsuri mai adecvate și să facem recomandări concrete, diferențiate în funcție de caracteristicile procesului instructiv-educativ din cadrul fiecărei școli. În același timp, au fost organizate acțiuni cu caracter general menite să ridice nivelul procesu-

lui instructiv-educativ în toate școlile.

O acțiune care s-a soldat cu rezultate deosebit de pozitive a fost schimbul amplu de păreri între profesorii care predau aceleași discipline. Asemenea schimburi de păreri, realizate mai ales în cadrul raioanelor Nicolae Bălcescu și Grivița Roșie, au prilejuit extinderea experienței înaintate. Astfel, s-au conturat cele mai bune căi de recapitulare a cunoștințelor de literatură română ale viitorilor absolvenți în lumina celor mai recente studii de istoriografie și critică literară, de sistematizare a noțiunilor de fizică pornind de la cunoașterea unor lucrări de bază privind structura materiei, de generalizare a cunoștințelor de biologie pornind de la studiile de genetică moleculară etc. O mare atenție s-a acordat și pregătirii elevilor din clasele a VIII-a și a XI-a pentru examene. Această pregătire a început încă din prima zi a trimestrului al III-lea pe baza unei riguroase planificări care prevedea îndrumarea studiului individual și organizarea unor consultații.

Și activitatea cercurilor pedagogice a fost axată, în această perioadă, tot pe problema pregătirii pentru încheierea cu succes a anului școlar. În cadrul lor s-au purtat discuții referitoare la organizarea recapitulării, accentuîndu-se în mod deosebit a-

supra formelor specifice fiecărei discipline.

O acțiune în curs de desfășurare în această perioadă o constituie pregătirea sesiunii de examene în învățămîntul fără frecvență. Am urmărit ca în toate școlile unde se vor da asemenea examene candidații să primească un sprijin activ, am discutat cu președinții viitoarelor comisii de examen pentru asigurarea unei atmosfere în care exigența să se imbine cu atitudinea apropiată față de candidați.

Pe tărîmul acțiunilor cu caracter educativ întreaga noastră muncă se desfășoară sub semnul împlinirii celui de al IV-lea Congres al partidului. Împreună cu Comitetul orașenesc U.T.M., secția a îndrumat școlile să inițieze, cu sprijinul organizațiilor de tineret, acțiuni menite să lămurească mai profund elevilor politica marxist-leninistă dusă de partidul nostru pe plan intern și internațional, să le facă larg cunoscute marile succese obținute de poporul nostru pe calea desăvîrșirii construcției socialiste.

O mare atenție acordăm și orientării profesionale a viitorilor absolvenți. În colaborare cu comitetul orașenesc U.T.M., am organizat o serie de întîlniri ale elevilor din clasele a VIII-a și a XI-a cu oameni de știință și cultură, cu muncitori fruntași în

întrecerea socialistă, cu ingineri și tehnicieni, cu tineri care au terminat școala în anii trecuți. La rîndul lor, școlile au fost sprijinite să organizeze și ele acțiuni similare.

Ne stau în față, încă, numeroase sarcini de mare răspundere atît pe plan organizatoric cît și pe planul îndrumării și controlului activității instructiv-educative. Chiar în clipa cînd aceste rînduri vor vedea lumina tiparului, la secția noastră de învățămînt se va desfășura un instructaj cu inspectorii secțiilor raionale de învățămînt și cu directorii tuturor școlilor din Capitală, în care vom sublinia din nou, în lumina sarcinilor trasate recent de conducerea Ministerului Învățămîntului, măsurile cele mai importante ce trebuie întreprinse în școli. Ne vom referi nu numai la măsurile legate strict de încheierea acestui an școlar, ci și la cele menite să asigure elevilor o vacanță cu un conținut educativ cît mai bogat și să contribuie la deschiderea în bune condiții a anului școlar 1965—1966. Cea mai fierbinte dorință a noastră a tuturor este ca, în ansamblu, acțiunile noastre să-și dea aportul la obținerea unor succese cît mai mari ale școlilor în anul școlar a cărui încheiere coincide cu cel de al IV-lea Congres al Partidului.

N. Vlad șeful secției de învățămînt a regiunii Argeș

Preocupările noastre se îndreaptă acum, în mod firesc, spre rezolvarea problemelor pe care le ridică munca profesorilor, a directorilor de școli, a secțiilor de învățămînt raionale în vederea încheierii cu succes a anului șco-

lar. Este mai ales vorba de asigurarea parcurgerii integrale a programelor școlare, de buna desfășurare a recapitulării materiei, de orientarea profesională a viitorilor absolvenți, de buna pregătire a examenelor pe care urmează să le dea elevii claselor a VIII-a și a XI-a.

Mă voi opri aici doar asupra cîtorva din aceste probleme, arătînd măsurile luate de secția noastră de învățămînt în scopul sprijinirii mai eficiente a muncii școlilor în această etapă. Aș dori să vorbesc în primul rînd de modul cum am organizat controlul și îndrumarea activității școlilor în vederea sprijinirii lor pentru încheierea cu bune rezultate a anului școlar, întrucît consider această acțiune de o importanță deosebită în asigurarea succesului muncii. Am organizat cu grijă, în acest scop, instruirea corpului de inspectori metodiști de care dispune secția regională, ca și instruirea celor ce lucrează la sec-

țiile de învățămînt raionale. Am elaborat totodată un plan de sarcini și măsuri concrete în vederea cuprinderii tuturor școlilor în munca de îndrumare și control, plan care a fost adus și la cunoștința secțiilor raionale. Accentul s-a pus pe controlul în brigăzi, desfășurat pe baza unor grafice întocmite cu grijă, pînă la încheierea cursurilor urmînd să fie inspectate aproape toate școlile din regiune.

Secțiile raionale se ocupă și ele îndeaproape de îndrumarea concretă a școlilor. De exemplu, inspectorii din Curtea de Argeș și cei din Pitești acordă mult ajutor pregătirii elevilor din clasa a VIII-a la limba română și matematică, organizînd în acest scop sondaje prin lucrări de control și interogării orale. Îndrumări amănunțite dau cadrelor didactice și inspectorii din alte raioane ale regiunii noastre.

Cu ocazia controalelor făcute de inspectorii regionali și raionali

s-a constatat că școlile se călăuzesc în munca lor după planuri concrete, cu sarcini și măsuri adecvate acestei perioade. Îndrumînd pregătirea atentă a lecțiilor de recapitulare, cei mai mulți conducători de unități nu au neglijat organizarea activității suplimentare de pregătire a elevilor rămași în urmă la învățatură, mai ales a celor din clasele a VIII-a și a XI-a. Cei mai mulți directori urmăresc respectarea strictă a graficelor de consultații, se preocupă de egalizarea judicioasă a lucrărilor scrise, au luat măsuri pentru a-i scuti pe elevi ca și pe profesori de activități care i-ar supraîncăra. Regimul de viață al elevilor din internate a fost pus și mai bine la punct: elevii sînt supravegheați și ajutați mai atent în orele de studiu, li se asigură timpul necesar pentru recreere și o hrană mai substanțială.

În același timp, directorii au sporit numărul de asistențe făcute la lecții și au intensificat în-

drumarea acordată profesorilor ceea ce se reflectă în creșterea vizibilă a nivelului de pregătire al elevilor. Pe de altă parte, munca metodică din școli a fost orientată și ea spre rezolvarea sarcinilor actuale. În consiliile pedagogice s-au dezbătut planurile de măsuri legate de încheierea anului școlar, subliniindu-se necesitatea parcurgerii întregii materii, a organizării judicioase a recapitulării, a consultațiilor și meditațiilor, a întăririi legăturii cu familia. La unele consilii pedagogice s-au dezbătut teme cum sînt: „Folosirea materialului didactic în orele de recapitulare finală”, „Prezentarea elementului nou în lecțiile de recapitulare” etc.

Mobilizîndu-și toate forțele pentru a întîmpina cu rezultate cît mai bune în munca lor cel de al IV-lea Congres al partidului, toți oamenii școlii din regiunea noastră se străduiesc să asigure încheierea cu deplin succes a anului școlar.

Maria Vicol șeful secției de învățămînt a regiunii Bacău

Și în regiunea noastră s-au stabilit o serie de măsuri organizatorice menite să asigure încheierea cu succes a anului școlar. Cele mai importante dintre ele privesc recapitularea materiei și pregătirea examenelor.

Toate cadrele didactice au fost îndrumate să-și întocmească planuri de muncă amănunțite pentru ultima etapă a activității. De asemenea, s-a recomandat ca aceste planuri să fie discutate și îmbunătățite în comisiile metodice, astfel încît să se asigure parcurgerea întregii materii și să se rezerve numărul de ore necesare pentru recapitularea finală.

Din experiența anilor trecuți am tras concluzia că reușita recapitulării finale depinde în cea mai mare măsură de pregătirea cadrelor didactice în acest domeniu. De aceea, am orientat cercurile pedagogice să pună în discuție, pe specialități, probleme referitoare la tematica lecțiilor de recapitulare și la metodică desfășurării lor. Insușindu-și îndrumarea dată, cercurile pedagogice din orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej, Piatra Neamț etc. au dezbătut în mod concret, aprofundat

problemele legate de folosirea mijloacelor moderne audio-vizuale la orele de recapitulare, de căile care asigură sporirea eficienței lecțiilor de sinteză etc.

Totodată comisiile metodice din școli au primit indicații să organizeze și ele discuții asupra problemelor concrete pe care le ridică organizarea și desfășurarea orelor de recapitulare, inițind și activități practice — lecții deschise, lucrări de laborator, lucrări pe lotul școlar, vizite, excursii etc. menite să popularizeze cele mai bune căi de recapitulare a materiei predate. Întrucît în școlile din regiunea noastră lucrează un număr apreciabil de cadre tinere, s-au organizat în sprijinul acestora expuneri în legătură cu organizarea și desfășurarea recapitulării finale. În sfîrșit, diriginților li s-a recomandat să îndrume cît mai atent activitatea independentă a elevilor și să orienteze familiile acestora în organizarea judicioasă a regimului zilnic.

Din sondajele inspectorilor în școlile din regiune rezultă că orientarea dată de la secția noastră este cunoscută de cadrele didactice și aplicată în activitatea instructiv-educativă. Pentru pregătirea corespunzătoare a elevilor din clasele de absolvire s-au organizat în majoritatea școlilor consultații la toate materiile prevăzute în programele de examene. Directorii de școli, comisiile metodice s-au îngrijit ca fiecare profesor să-și alcătuiască în mod judicios tematica lecțiilor recapitulative.

În unele școli medii, cum sînt cele din Roman, Comănești, Tg. Neamț, Adjud, Bicăz, Școala medie nr. 4 Bacău s-au organizat consfătuiri cu elevii claselor a XI-a, cărora profesorii de specialitate le-au dat indicații amănunțite asupra modului cum să-și organizeze studiul individual, asupra problemelor ce trebuie să le rețină atenția la fiecare materie.

Cu multă grijă se preocupă sec-

IN ULTIMA ETAPA

Sistematizarea cunoștințelor

Cadrele didactice care au predat în acest an la clasa a IV-a au studiat cu elevii lor, între altele, cunoștințe despre natură — obiect nou introdus în planul de învățământ. Experiența predării acestui obiect arată că prin studierea lui se rezolvă mai bine ca în trecut nevoia de a stabili legătura între informațiile empirice și disparate despre natura inconjurătoare cîștigate de elevi în primele clase și însușirea sistematică a cunoștințelor din clasele următoare. Este neîndoișofaptul că predarea cunoștințelor de botanică, zoologie, geologie, anatomie și fiziologia omului se va realiza în condiții mai bune datorită faptului că elevii au dobîndit o imagine de ansamblu asupra naturii, cu înțelegerea caracteristicilor celor mai generale ale componentelor ei esențiale. În același timp, însușirea cunoștințelor despre natură îi ajută pe elevii clasei a IV-a să-și contureze elementele de bază ale concepției științifice despre lume, le trezește interesul pentru cunoașterea explicației fenomenelor naturii.

În decursul predării și la repetarea curentă a cunoștințelor despre natură învățătorii au insistat asupra a ceea ce era important într-o singură lecție. De exemplu, în legătură cu cunoștințele despre sare, au urmărit să fixeze în mintea copiilor trăsăturile specifice ale acestei roci, i-a ajutat să rețină cele învățate referitor la modul cum s-a format, la locurile unde se găsește în stare naturală, la modul cum se exploatează și se folosește.

Uneori, în cadrul recapitulării curente au fost necesare referiri la amănunte, pentru ca afirmațiile generale să fie susținute de cunoașterea elementului concret corespunzător. De exemplu, dacă un elev a răspuns corect că apa este un bun dizolvant, învățătorul i-a cerut să exemplifice afirmația comparînd diferite tipuri de apă după substanțele minerale ce intră în componența lor. Cu aceasta elevii au fost conduși spre stabilirea unor legături între cunoștințele cîștigate în mod izolat la diferite lecții anterioare. Intrînd în anumite relații, aceste cunoștințe și-au adîncit semnificația, ceea ce a favorizat o însușire temeinică a lor, pe baza înțelegerii conștiente.

Ulterior, la sfîrșitul fiecărui trimestru, au avut loc repetări periodice, sprijinite pe repetarea curentă și pregătind recapitularea finală. Repetarea aceasta a stabi-

lit corelații mai largi între cunoștințe, folosind modalități diferite de sistematizare. De exemplu, numeroși învățători au organizat la sfîrșitul primului trimestru o lecție de repetare cu privire la rocile și metalele care alcătuiesc subsolul.

Cu atît mai mult acum, în cazul recapitulării finale, nu poate fi vorba de o însușire de cunoștințe eșalonate în ordinea în care au fost predate. Structura manualului ne-ar tenta să organizăm această repetare pe linia capitolelor referitoare la roci, la apă, la aer, la plante, la animale și la om. În felul acesta nu am face însă decît să reluăm mecanic cunoștințele. Or, recapitularea finală, pentru a-și ajunge scopul, cere sintetizarea la un nivel superior a elementelor esențiale din întregul material, astfel încît elevii să rămînă convinși de anumite adevăruri științifice, pe care se vor grea cunoștințele lor de mai firziu.

Ce probleme trebuie să ne rețină în primul rînd atenția?

Înainte de toate, vom urmări ca elevii să înțeleagă că în natură există o imensitate de fenomene care se deosebesc unele de altele prin trăsături specifice, că între ele există o strînsă legătură, că ele se influențează unele pe altele, că în natură totul se mișcă, se dezvoltă, se schimbă, că între diferitele componente ale naturii are loc un schimb de substanțe care favorizează viața și dezvoltarea, că plantele și animalele se dezvoltă de la forme inferioare la forme superioare, că viețuitoarele sînt condiționate de mediul lor de viață, că omul cunoaște și stăpînește natura.

În acest scop este bine să grupăm datele furnizate de manual (cu unele completări de la lecțiile de geografie sau de citire) în jurul unor teme cuprinzătoare. De pildă, ar fi eficiente o lecție de recapitulare care i-ar ajuta pe elevi să-și contureze o imagine globală asupra naturii, cu stabilirea celor mai generale însușiri ale fenomenelor. Sînt indicate și teme ca „Factorii din natură care participă la formarea solului”, „Circuitul apei, cu transformările aduse în natură”, „Dezvoltarea vieții pe Pămînt”, „Importanța corpurilor neînsușite și insufleite pentru viața omului”, „Cum cunoaște și stăpînește omul natura” etc.

În orice caz este nevoie ca lecțiile de recapitulare să se includă într-un sistem, care s-ar putea încheia cu lecția referitoare

la posibilitățile omului de transformare a naturii. În acest fel elevii ar sesiza mai ușor ideea evoluției în natură, ca și rolul omului în stăpînirea și transformarea ei.

Ca procedee didactice indicate pentru lecțiile de recapitulare finală a cunoștințelor despre natură subliniem necesitatea stabilirii unui plan judicios de desfășurare a discuțiilor, cu fixarea lui pe tablă conco-

mitent cu desfășurarea lecției, a pregătirii lecțiilor prin lecturi indicate în prealabil elevilor, a valorificării excursiilor și vizitelor ce s-au organizat în timpul anului, ca și a folosirii diafilmelor de care dispun școlile și a vizionării unor filme acolo unde există posibilitatea.

MARIA GIURGEA

Generalizări și aplicații practice

În clasa a XI-a, la lecțiile de chimie din ultimele ore ale anului școlar este necesară o revedere a materiei axată pe noțiunea de funcție chimică organică. Considerăm că o asemenea recapitulare este cu atît mai necesară cu cît nu o dată candidații la examenul de maturitate au dat dovadă de confuzii determinate de asemănarea etimologică a unor cuvinte ca glucoză, glicol, glicerină, glicocol, glicogen etc.

Manualul cuprinde un capitol referitor la funcțiunile chimice organice, dar acesta este plasat — în mod nejustificat după părerea noastră — la început. Or, cunoștințele pe care le cuprinde capitolul respectiv pot fi discutate cu eficiență abia la sfîrșitul anului, cînd elevii au străbătut întreg cursul de chimie organică. În condițiile existente putem remedia acest neajuns organizînd o lecție de recapitulare axată pe noțiunea de funcție.

Îmi propun ca, antrenînd la discuție cît mai mulți elevi, să precizez că în fapt combinațiile chimice constau în gruparea substanțelor organice pe funcțiuni, caracterizate prin prezența unei grupe de atomi care determină proprietăți fizice și chimice specifice tuturor substanțelor ce fac parte din aceeași funcțiune organică. Vom nota pe tablă cele mai însemnate grupări funcționale cerute de programă și studiate în timpul anului, alcătuiind un tablou în care vom include: dubla și tripla legătură, care determină o tensiune de labilitate în moleculă; halogenii, care produc derivații halogenați; oxidrilul, care dă naștere la funcțiunea alcool sau fenol, după radicalul pe care este grețat; carbonilul, pentru funcțiunea aldehidă sau cetonă; carboxilul, caracteristic pentru acizi; gruparea caracteristică esterilor, gruparea caracteristică eterilor, gruparea corespunzătoare amino-derivaților, gruparea care dă naștere la funcțiunea amide și nitrilul.

Voi atrage atenția elevilor că într-o moleculă organică se pot întîlni mai multe grupări funcționale de același fel (multiple) sau diferite (mixte). Voi scoate în evidență, în același timp, că o combinație organică este formată din două părți: din radicalul (restul) unei hidrocarburi și dintr-o grupă funcțională. Voi cere unor elevi să noteze pe tablă (și celorlalți în caiete) formulele pentru fiecare funcțiune, folosind radicalul R și grupă funcțională, căutînd să-i fac să înțeleagă că gama foarte bogată de combinații organice este rezultatul acțiunilor reciproce dintre radical și grupul funcțional. Studiul substanțelor chimice se va realiza astfel în cadrul familiei respective, ducînd la concluzii corespunzătoare.

Paralel cu aceasta voi organiza cu elevii și unele experiențe de laborator caracteristice, ca hidroliza unei carburi de aluminiu sau de calciu, reactivitatea atomului de hidrogen la combinațiile hidroxilice etc.

Deosebit de importante socotesc că sînt, pentru lecțiile de recapitulare, referirile la aplicațiile în tehnică ale cunoștințelor studiate, la frumoasele succese obținute de cercetătorii noștri în industria chimică de sinteză. De exemplu o demonstrație experimentală în legătură cu distilarea petrolului în laborator, ca și prezentarea unor mostre petroliere, însoțită de discuții asupra acestora, se dovedesc deosebit de convingătoare, dînd în același timp elevilor cunoștințe despre ramura cea mai importantă a industriei noastre chimice — petrochimia.

Astfel de aplicații practice și de discuții îi ajută pe elevi să înțeleagă și de adîncime însemnătatea valorificării bogățiilor naturale ale patriei, ca și, în general, problemele chimizării producției.

Prof. GEORGE DRAGOMIRESCU

Logica expunerii

În lecțiile de recapitulare, ajutîndu-i pe elevi să-și fixeze și să-și sistematizeze cele studiate în cursul anului școlar, profesorii sînt chemați să le consolideze și deîndreptarea de a-și expune într-un mod logic, precis și încheiat cunoștințele.

Asupra căror probleme trebuie să-și îndrepte profesorul atenția pentru a-i obișnui pe elevi cu logica expunerii?

Se știe că expunerea unor idei, care este în mod evident un proces de gîndire, poate îmbrăca fie o formă deductivă — pornind de la anumite legi sau teze generale, pentru a elucidă sau rezolva unele cazuri concrete, fie o formă inductivă — mergînd de la cazurile concrete, prin generalizare, spre legi, fie, în sfîrșit, o formă transductivă în care, date fiind însușirile unei clase de obiecte și faptul că un obiect oarecare posedă respectivele însușiri, el poate fi încadrat prin analogie în clasa dată. În cadrul expunerii cunoștințelor sale elevul nu se limitează numai la una dintre ace-

ste forme, intrucît în mod obiectiv deducția, inducția, analogia se întrepîtrund, se presupun reciproc în procesul de gîndire în genere. Avînd de analizat o anumită problemă, drumul cel mai bun pe care elevul îl poate aborda este de a stabili, prin analogie, asemănări și deosebiri cu alte cazuri și a o încadra astfel într-o anumită clasă. De aici el va putea, pornind de la datele concrete pe care le cunoaște, să generalizeze și, printr-un proces inductiv, să ajungă la anumite teze generale, urmînd apoi să întemeieze prin deducție principalele consecințe ale acestei idei generale. Bineînțeles că abordarea concretă a acestui drum depinde de conținutul concret al subiectului tratat, de specificul diferitelor discipline cuprinse în programa de examen. A nu cere elevilor, la examen, expuneri întemeiate pe aceste forme fundamentale de raționament ar însemna să ne mulțumim doar cu enumerarea de către ei a unor date, renunțînd să verificăm ce au înțeles din cele stu-

diate. Este de asemenea cu totul neindicat să căutăm a extrage cunoștințele elevului printr-un șir neîntrerupt de întrebări, intrucît în acest caz efectuăm noi înșine raționamentele și nu mai avem posibilitatea să ne convingem că el nu a învățat în mod mecanic. În utilizarea de către elevi a raționamentelor deductive, inductive sau transductive se impune să urmărim în primul rînd evitarea a două forme esențiale de greșeli. Prima constă în a porni în expunere de la o premiză falsă, a doua se referă la vicierea corectitudinii, raționamentului.

Faptul că se pornește de la o premiză falsă are drept consecință o contradicție: o asemenea premiză poate duce atît la un rezultat adevărat, cît și la unul fals. De exemplu, necunoașterea unor noțiuni fundamentale de zoologie îl poate duce pe elev la ideea greșită că peștii sînt singurele animale care trăiesc în mediul acvatic și știind în același timp că toți peștii respiră prin bronhii, el poate ajunge la concluzia falsă că

orice animal care trăiește în mediul acvatic respiră prin bronhii. Pe de altă parte, plecînd de la ideea falsă că peștii nu au sistem nervos și știind în mod corect că toate mamiferele au sistem nervos, elevul poate ajunge la concluzia adevărată că peștii nu sînt mamifere. Există pericolul ca profesorul, interesîndu-se exclusiv de rezultatul la care a ajuns elevul, să accepte răspunsul lui atunci cînd ajunge la o concluzie adevărată plecînd de la o premiză falsă, ca în exemplul de mai sus, făcînd abstracție de ideea greșită de la care s-a pornit. În această situație elevul va păstra ca adevărată și ideea inițială greșită, ceea ce va avea un efect negativ asupra pregătirii lui. Iată dar că profesorul nu se poate mulțumi cu simple răspunsuri la întrebări, ci trebuie să ceară elevului a-și expune în mod încheiat cunoștințele, deoarece numai astfel poate verifica temeinicia lor.

În alte cazuri, deși premisele de la care pleacă elevul sînt adevărate, el poate ajunge la concluzii greșite datorită faptului că raționamentele folosite nu au fost corecte, încălcînd legi ale raționamentului sau principiile generale ale gîndirii. Primul dintre aceste principii, *principiul identității*, exprimă cerința ca orice noțiune, orice idee să fie identică cu ea

însăși, adică să-și păstreze sensul inițial pe întreg parcursul expunerii. Un reflex de prim ordin al acestui principiu este acela ca expunerea să pornească de la noțiuni bine cunoscute, precise prin conținutul și sfera lor, de la idei bine delimitate, clare și distincte. De exemplu, la istorie, elevul trebuie să cunoască foarte precis conținutul și sfera unor noțiuni ca mișcare socială, răscoală populară, revoluție burgheză, revoluție burgheză-democratică, revoluție socialistă. Numai bazîndu-se pe noțiuni precise, strict delimitate, el va putea explica într-un mod complex și întemeiat deosebirile profunde între aceste forme diferite pe care le îmbracă mișcările sociale. Menționăm că încălcarea principiului identității poate duce la confuzii fie prin acceptarea pentru o unică noțiune a unor sensuri diferite, fie prin substituirea unei noțiuni cu o alta pentru faptul că ele se apropie de sens sub un anumit aspect.

Un alt principiu pe care expunerile elevilor trebuie să-l respecte în mod expres este *principiul noncontradicției*. Reamintindu-ne cazul în care procedăm la o demonstrație pornind de la o premiză falsă și una adevărată, avem un prim exemplu de viciere a unui raționament prin faptul că acceptăm tacit în punctul de plecare al acestuia o contradicție: •

A ANULUI SCOLAR

Să nu pierdem din vedere esențialul

În această perioadă, învățătorii discută pe larg, în comisiile lor metodice, problemele legate de recapitularea finală a cunoștințelor în clasele I-IV. Cu toții pornesc de la ideea că această recapitulare nu trebuie să însemne o simplă repetare a problemelor mai importante din programă, în ordinea și în forma în care au fost predate.

Înțelegând că lecțiile ținute în ultimele săptămâni ale anului școlar trebuie să contribuie la consolidarea cunoștințelor, la o înțelegere mai profundă a problemelor predate în cursul anului, învățătorii se străduiesc să le organizeze astfel încât ele să solicite participarea conștientă și activă a elevilor, să le trezească interesul atât prin elementele noi existente în conținutul lor, cât și prin varietatea metodelor folosite. De aceea ei se preocupă de restructurarea materiei predate în așa fel ca să permită stabilirea de noi legături, noi combinații între cunoștințe, să închege cunoștințele într-un sistem, urmărind nu numai consolidarea și adâncirea celor învățate, ci și dezvoltarea gândirii elevilor, întărirea bazelor concepției lor materialist-dialectice despre lume. Fără a folosi rețete, șabloane, ci orientându-se după specificul obiectului și nivelul clasei, numeroși învățători stabilesc pentru recapitulare teme mari, care să regreze cunoștințele în strânsă interdependență. Astfel, ei organizează recapitularea cunoștințelor de gramatică în legătură cu cele de citire și compunere, a cunoștințelor de istorie cu cele de geografie etc.

De pildă, tov. Maria Focșăneanu, învățătoare la Școala generală de 8 ani nr. 1 din Călărași, și-a propus să recapituleze cunoștințele de gramatică la clasa a IV-a pe baza unor teme ca „Propoziția și părțile ei”, „Părțile de

vorbire”, „Semnele de ortografie și punctuație” etc. La fiecare dintre aceste teme o pondere mare va reveni analizei gramaticale și exercițiilor, urmărindu-se în același timp consolidarea cunoștințelor și deprinderilor de citire și scriere corectă. Textele folosite pentru exemplificări și analiză gramaticală vor fi selecționate din bucățile de citire cu conținut literar, pentru ca elevii să poată observa mai bine funcția stilistică a unor categorii gramaticale.

O altă problemă care îi preocupă îndeaproape pe învățătorii este aceea a felului cum trebuie să fie organizate lecțiile recapitulative. În comisia metodică a învățătorilor de la o școală din raionul Tudor Vladimirescu al Capitalei s-a propus ca într-o jumătate din oră să se efectueze verificarea cunoștințelor din lecția anterioară, iar în cealaltă jumătate să li se predea elevilor întregul material în jurul unor probleme aparținând temei următoare, fără a li se cere să mai studieze acasă materialul predat. Propunerea n-a fost, firește, admisă, întrucât un asemenea procedeu elimină sau minimizează munca independentă a elevilor și reduce caracterul conștient și activ al participării lor la lecție. Dimpotrivă, s-a considerat că în această etapă trebuie să se pună un accent mai mare pe munca independentă, organizată și dirijată prin indicațiile date de învățător. Participanții la discuție au fost de părere ca cea mai mare parte din oră să fie rezervată verificării și sistematizării cunoștințelor din tema precedentă — pe măsura discutării problemelor întocmindu-se și planul temei la tablă — iar în ultima parte a orei să se comunice tema pentru lecția următoare, făcându-se cunoscut elevilor și planul temei respective, cu problemele în ju-

rul cărora se va face recapitularea și dându-se indicații asupra lecțiilor sau fragmentelor care urmează să fie studiate acasă. Nu este, deci, vorba de a se repeta toate lecțiile din manual sau de a li se indica elevilor să studieze de la pagina... pină la pagina..., ci de a se selecționa lecțiile sau fragmentele reprezentative pentru tratarea fiecărei probleme din planul întocmit.

O deosebită importanță pentru eficiența lecțiilor de recapitulare o au și metodele folosite în desfășurarea acestor lecții. În această privință mai există părerea ca accentul să se pună, în special, pe povestire, elevii expunând cele învățate în legătură cu fiecare dintre ideile stabilite în cadrul temei. Acest procedeu nu este însă de natură să asigure o participare activă la lecție a tuturor elevilor clasei și să stimuleze gândirea lor. De aceea, este recomandabil ca în lecțiile de recapitulare să se pună accent pe metoda conversației. Firește, aceasta cere învățătorului să stabilească cu atenție și din vreme întrebările pe care le va pune elevilor, să le dea o formulare clară și precisă, care să solicite răspunsuri complete.

Fără îndoială, organizarea și desfășurarea lecțiilor de recapitulare ridică și alte probleme. Experiența a scos la iveală o varietate de metode și procedee care pot fi folosite în aceste lecții. Oricare ar fi însă metodele și procedeele, un lucru este esențial: să se urmărească ideea centrală a temei respective, să se asigure o participare activă a întregii clase, să nu se scape din vedere densitatea lecției pe tot parcursul orei și sublinierea legăturilor esențiale, cauzale dintre fenomenele discutate.

M. COSTIN

propoziție adevărată luată alături de una falsă. Să zicem că elevul știe că producția de mărfuri este legată de schimb, că ea presupune în mod necesar schimbul, dar nu cunoaște modul concret de întreprindere a acestor procese. El ar putea considera atunci că în comuna primitivă, existind schimb, ar fi existat și producție de mărfuri. Dar pe baza altor cunoștințe de economie politică și de istorie, el știe că, dat fiind slabul nivel de dezvoltare a forțelor de producție, în comuna primitivă nu exista producție de mărfuri. El va putea evita contradicția dacă știe că în timp ce producția de mărfuri presupune în mod necesar schimbul, procesul schimbului nu presupune în mod necesar producție de mărfuri, ci poate avea loc și în mod întâmplător — tocmai ceea ce este specific comunei primitive.

O cerință logică de maximă importanță pe care trebuie s-o respecte elevii mai ales atunci când recurg în expunere la demonstrații directe este aceea de a fi conștienți că, acceptând o anumită lege, idee, teorie, au respins în mod necesar tot ceea ce neagă enunțul lor. Profesorul este chemat să prevină o însușire superficială a cunoștințelor care l-ar duce pe elev la ideea neștiințifică, vulgară că „excepția confirmă regula”, el are datoria să sublinie-

ze că orice regulă are valabilitate universală pentru domeniul pentru care a fost enunțată și că, dacă în acest domeniu putem găsi un singur exemplu de neaplicare a regulii, regula trebuie respinsă tocmai pentru că are valabilitate universală. Deci, acceptăm regula și nu acceptăm excepția, sau acceptăm excepția și nu acceptăm regula. Dacă acceptăm, bunăoară, că mamiferele au, printre altele, însușirea generală de a naște pui vii și constatăm că ornitorincul nu naște pui vii, atunci ori acceptăm că mamiferele au această însușire și ornitorincul nu este mamifer, ci cel mult o formă de trecere spre mamifere, sau acceptăm că ornitorincul este mamifer și caracterizăm mamiferele prin alte însușiri — mai generale. Lucrul este cu atât mai evident în matematică, unde dacă o anumită teoremă privind șirul numerelor naturale nu se verifică pentru un anumit număr „n”, teorema respectivă este respinsă ca valabilă pentru șirul numerelor naturale. Respectarea principiului logic care impune această cerință — *terțul exclus* — asigură consecvența gândirii, coerența oricărei demonstrații sau teorii, în timp ce nerespectarea lui îl duce pe elev la o imagine deformată asupra celor învățate.

Dovada reală a cunoștințelor pe

care le posedă un elev este posibilitatea pe care o are acesta de a-și motiva o observație. În acest fapt se manifestă acțiunea principiului logic al *rațiunii suficiente*, a cărei cerință fundamentală este de a argumenta de ce un lucru este așa și nu altfel. Rezultă de aici necesitatea ca în procesul recapitulării profesorul să insiste asupra explicării cauzelor, să-i învețe pe elevi a găsi argumente, a-și întemeia ideile în mod rațional. În acest fel diferite procese complexe devin explicite pentru elev, el și le însușește organic, nu prin simplă memorare.

Bineînțeles că logica expunerii implică nenumărate probleme. În cele de față ne-am oprit doar la câteva, legate în mod direct de consecințele principiilor generale ale gândirii. În general, aceste principii sînt utilizate de elevi în mod spontan, valoarea expunerii lor depinzînd în primul rînd de bagajul de cunoștințe acumulate. Obținem însă rezultate mult mai bune dacă folosim recapitularea în vederea examenului pentru a-i ajuta să le utilizeze conștient, întrucât aceasta îi face să-și ridice realmente nivelul pregătirii.

IULIU PETRE
ION CIOCAN

În scră

La ora de matematică

În laboratorul de chimie

În pragul maturității

Elevii clasei a XI-a, în curând absolvenți ai școlii medii, se află în fața unui examen care va constitui nu numai o verificare a cunoștințelor dobândite în anii de studii, ci și o verificare a maturității cu care gândesc, cu care privesc, judecă și dezbate problemele vieții, o verificare a capacității lor de a se orienta în aceste probleme. Și o dată cu ei, dăm un examen și noi, cei care i-am instruit și educat. Dăm un examen menit să verifice roadele activității desfășurate de-a lungul a mulți ani, să arate dacă tinerii pe care i-am pregătit pot pași cu cinste în viață.

Am fost, în acest an, dirigintele elevilor clasei a XI-a „A” de la Școala medie „Horia, Cloșca și Crișan” din Alba Iulia. În aceste săptămâni, ultimele din viața lor de elevi, am dorit să stau mai pe înțelede de vorbă cu dînșii. De aceea, în cadrul unei ore de dirigintă, le-am adresat câteva întrebări: „Cum vă pregătiți pentru examenul de maturitate? Ce vă interesează mai mult în domeniul științei și tehnicii actuale? Ce știți despre problemele interne și externe actuale? Ce planuri vă făuriți pentru viitor? I-am rugat să-mi răspundă în scris la aceste întrebări. Peste câteva zile am primit de la fiecare elev răspunsurile cerute. Am citit cu atenție fiecare răspuns în parte și mărturisesc că am trăit clipe de bucurie, de mândrie. Răspunsurile mi-au arătat că majoritatea elevilor mei pornesc bine pregătiți în viață. Ei știu să muncească, manifestă exigență față de ei înșiși, dându-și seama că le stau înaintea cerințe mari. De aceea, recapitulează cu seriozitate cele învățate în decursul anilor de școală, și-au organizat bine, după sfaturile profesorilor, studiul individual, frecventează cu regularitate consultațiile — într-un cuvânt, fac tot ce le stă în putință pentru a se prezenta cât mai bine pregătiți la examenul de maturitate.

Nu este însă mai puțin adevărat — după cum știam din contactul cu profesorii clasei și cum a reieșit și din câteva răspunsuri — că mai sint în clasă unii elevi care nu au încă pregătirea necesară. Fie din cauză că nu au luat în serios examenul, fie că sint dezorientați, aceștia nu și-au alcătuit planuri judicioase de studiu. Pentru sprijinirea lor, de comun acord cu biroul organizației U.T.M. și cu colectivul de profesori, am organizat discuții despre felul cum trebuie să muncească. Profesorii au început să-i asculte mai des, pentru a verifica mai

bine pregătirea lor. Cu avizul conducerii școlii a fost revizuit orarul consultațiilor individuale și s-a pus la punct orarul activității de pregătire din perioada 26 mai — 5 iunie. Totodată am stat de vorbă cu părinții elevilor și i-am orientat asupra regimului de studiu și odihnă pe care trebuie să-l asigure în familie fiilor lor.

La întrebarea „ce vă interesează mai mult din domeniul științei și tehnicii actuale” — întrebare legată de orientarea profesională a elevilor — răspunsurile au dovedit că ei au preocupări variate în această direcție. Pe mulți îi interesează electronica, mecanica cuantică, astronautica, fizica atomică, cibernetica. Cele spuse de ei au dovedit că sint la curent cu succesele dobândite în știință și tehnică, cu numeroasele aplicații ale științei în marile întreprinderi ale țării noastre. Pentru a le lărgi și mai mult cunoștințele în acest domeniu, venindu-le astfel în ajutor în alegerea viitoarei profesii, am hotărât împreună cu colectivul profesorilor clasei, să accentuăm în lecțiile de recapitulare realizările dobândite de oamenii muncii, sub conducerea partidului, în regiunea și în patria noastră. Să îmbunătățim temele tratate cu un complex și variat material ilustrativ, să utilizăm mai mult în acest scop mijloacele audiovizuale și în deosebi cinematograful.

Cum examenul de maturitate va trebui să dovedească nu numai pregătirea profesională a viitorilor absolvenți, ci și pregătirea lor politică, cetățenească, am acordat o deosebită atenție răspunsurilor date de elevi în legătură cu problemele politice interne și internaționale. Cele mai multe răspunsuri au demonstrat că elevii au în acest domeniu cunoștințe multiple, exacte, că manifestă o atitudine conștientă față de faptele înfățișate și nu se mărginesc la o simplă relatare a evenimentelor. Cei mai mulți dintre ei se orientează just în viața politică, apreciind-o în lumina Declarației C.C. al P.M.R. din aprilie 1964. Cu toții au vorbit în răspunsurile lor de entuziasmul cu care întreg poporul nostru se pregătește să întâmpine cel de al IV-lea Congres al partidului, despre întrecerea socialistă în cinstea acestui mare eveniment, manifestându-și cu căldură dragostea față de partid. Toate acestea sint rodul muncii instructiv-educative și al activității cultural-politice desfășurate de școală și de organizația U.T.M.

Pentru a ridica și mai mult nivelul pregătirii elevilor în a-

ceastă direcție, profesorii de toate disciplinele — și în special cei de științe sociale și de istorie — și-au fixat ca prim obiectiv să apeleze în permanență, în cadrul lecțiilor de sinteză, la aspectele și faptele izvorâte din tumultuoasa realitate socialistă a patriei noastre. Ne-am propus, de asemenea, să organizăm o întâlnire a elevilor cu activiști de partid și de stat, cu lucrători din diverse sectoare ale economiei, ca un mijloc de a întări cunoașterea de către elevi a marilor succese dobândite, sub conducerea partidului, în țara noastră, ca un mijloc de a dezvolta și mai mult dragostea și devotamentul elevilor față de patria socialistă, față de partid, dorința lor de a lupta pentru socialism, pentru pace.

În mod firesc răspunsurile date de elevi la ultima întrebare — despre planurile lor de viitor — au fost un fel de consecință a răspunsurilor la întrebările anterioare. Dorind să-și valorifice cât mai larg înclinațiile, să-și slujească cât mai bine patria, cei mai mulți elevi au hotărât să se îndrepte spre facultăți cu profil tehnic și spre școlile tehnice. Alegerea s-a dovedit în marea majoritate a cazurilor, judicioasă. Sint, ce-i drept, și câțiva nehotărâți. În discuțiile pe care le-am avut cu aceștia și cu părinții lor, am insistat asupra necesității ca alegerea viitoarei profesii să nu se facă la întâmplare, ci să fie rezultatul unei chibzuințe serioase și temeinice, bazată pe cunoașterea aptitudinilor individuale și în aceeași măsură determinată de necesitățile economiei noastre naționale. Cunoscând destul de bine pe acești elevi și consultându-mă și cu profesorii clasei, le-am dat, lor și părinților lor, unele sfaturi concrete privind drumul pe care să apuce în viață.

Răspunsurile elevilor au arătat că, în general, viitorii absolvenți ai școlii noastre pășesc în viață bine pregătiți, că vor face cinste celor care i-au instruit și educat. Pline de mulțumire pentru rezultatele obținute noi, profesorii lor, nu uităm totuși că, în săptămânile care ne mai despart de examenul final, avem datoria să ne intensificăm eforturile pentru ca toți să se ridice la nivelul celor mai buni, pentru a ne putea mândri cu întreaga promoție a acestui an.

Prof. DAN PĂCALĂ
Alba Iulia

Laboratorul lingvistic

Colectivul pedagogic al Școlii medii nr. 3 din Oradea manifestă o stăruitoare preocupare pentru modernizarea procesului de învățămînt, în vederea sporirii eficacității sale.

Încă din anii trecuți s-au experimentat diferite metode moderne de predare, menite să contribuie la adîncirea cunoștințelor predate. Ele au fost extinse însă mult în cursul acestui an, sub îndrumarea organizației de partid și a conducerii școlii. În mod deosebit s-a pus problema găsirii unor căi care să ducă la sporirea eficacității lecțiilor de limbi străine prin modernizarea metodelor de predare. Din această preocupare s-a născut ideea de a amenaja în școală un laborator lingvistic, idee care a mobilizat întregul colectiv didactic. În scurt timp a fost elaborat planul amenajării laboratorului, plan ce a fost aprobat de conducerea școlii. Cu sprijinul organelor locale de partid și de stat, ca și prin munca sirguincioasă a colectivului școlii, laboratorul a fost de curînd pus la punct și dat în folosință.

Laboratorul lingvistic asigură condiții bune de studiu pentru un număr de 42 elevi, repartizați în două rânduri de bănci de cîte 3 locuri. Fiecare loc este prevăzut cu un microfon și cu o cască. Acestea se află în legătură cu masa de comandă a profesorului, masă care servește la dirijarea tehnică a activităților. Se găsesc de asemenea aici două magnetofone și o instalație de amplificare, așezate după un paravan pentru a nu sustrage atenția elevilor. În spatele profesorului se află un ecran cu ajutorul căruia se pot folosi aparatul de proiecție, epidiascopul, filmele sonore. În acest fel laboratorul poate fi utilizat și pentru lecțiile de literatură, istorie, geografie, fizică, biologie.

De la masa de comandă, prin legătură directă sau indirectă, profesorul poate comunica cu cel care minuieste întreaga aparatură. Laboratorul se poate folosi deopotrivă în vederea desfășurării activităților colective (pe grupe de elevi), ca și pentru activități individuale. Cu ajutorul instalațiilor tehnice cunoștințele pot fi transmise prin cască sau prin difuzor.

Pentru desfășurarea activităților simultane, atunci cînd clasa este împărțită pe două grupe, se folosește de obicei transmiterea cunoștințelor prin cască. Grupa de elevi din dreapta poate asculta astfel materialul imprimat pe o bandă de magnetofon (o lectură model, o traducere, un text pentru dictare etc.), în timp ce grupa din stînga poate efectua exerciții me-

nite să consolideze, să spunem, deprinderile de exprimare. Cu ajutorul căștilor se pot realiza și alte activități simultane. De pildă, în timp ce o grupă prelucrează materialul pregătit de către profesor și fixat pe bandă de magnetofon, cu cealaltă grupă se organizează o convorbire sau se efectuează controlul temelor.

Pe masa profesorului, ca și pe masa centrală de comandă, s-au montat becuri galbene și roșii. După ce s-au pregătit, elevii semnalizează, cu ajutorul acestor becuri, că au terminat tema ce le-a fost dată. Tot cu ajutorul lămpilor semnalizatoare profesorul desemnează elevii a căror verificare dorește s-o efectueze. Acest procedeu stimulează atenția elevilor și face ca lecția să se desfășoare fără intreruperi.

Instalația tehnică permite să se efectueze cu elevii, la orele de predare a limbilor străine, exerciții variate. În general au loc exerciții care dezvoltă posibilitatea elevilor de a înțelege după auz, care îi ajută să-și formeze o exprimare și o intonație corectă. Folosirea căștilor are și marea avantaj că elevii percep sunetele în mod direct, înlăturîndu-se problemele ridicate de reflectarea sunetelor.

Datorită faptului că în laborator au fost montate mai multe difuzoare s-a asigurat și efectul stereofonic, astfel încît, în orice punct al sălii s-ar afla, elevii audiază clar și cu intensitate sonoră constantă materialul transmis. Totodată, amplificatorul aflat pe masa de comandă face posibil ca atît la transmiterea prin căști cît și la cea prin difuzor să se poată aplica procedeele tehnice folosite în studiouri.

La montarea instalațiilor în laborator școala a beneficiat de sprijinul tehnic al întreprinderilor din localitate, cît și de sprijinul unor părinți. De asemenea, elevii au contribuit și ei la lucrările de instalație, în unele zile de vacanță.

Merite deosebite în amenajarea laboratorului are profesorul Emil Kovary care, folosind bogata lui experiență, nu numai că a elaborat planul instalației tehnice, dar a și efectuat personal o mare parte din lucrările necesare. De asemenea, au contribuit mult la crearea laboratorului profesorii Tibor Istvan, Otto Asztalos, Imre Solymos, Ianos Piko și alții.

În prezent, în școală are loc instruirea profesorilor de specialitate în vederea folosirii cît mai largi și cu rezultate cît mai bune a laboratorului. Instruirea va continua mai intens în cursul vacanței.

Prof. B. TODOR

Lecție în laboratorul lingvistic al Școlii medii Nr. 3 din Oradea

DIN ACTIVITATEA ORGANIZATIILOR SINDICALE

TIMPUL LIBER

„Această perioadă de vîrf a muncii din școală, organizațiile sindicale se preocupă nu numai de mobilizarea cadrelor didactice la o activitate profesională susținută, dar și de înlăturarea supraîncărcării lor, veghind să li se asigure suficient timp pentru pregătirea lecțiilor de recapitulare și pentru odihnă și preocupându-se totodată să le ofere posibilități largi, variate, de a-și petrece timpul liber în modul cel mai plăcut, cel mai util.

Am discutat de curînd această problemă cu membrii comitetului Sindicatului învățămînt din orașul Galați și cu responsabilii unor grupe sindicale din școlile orașului.

— Nu există, după părerea noastră — ne-a spus tovarăsa M. Tofan, președinta comitetului Sindicatului — nici un fel de activitate culturală care să nu se răsfrîngă în mod pozitiv, atunci cînd este bine organizată, și asupra activității profesionale a membrilor de sindicat. După zile de muncă încordată, în care cadrele didactice au fost solicitate la eforturi maxime, o excursie pe Dunăre, o plimbare în împrejurimile orașului, inițiate ad-hoc de activul grupei, le relaxează, reconfortează, refac potențialul normal de muncă — pe lângă faptul că oferă o bucurie „în sine”. Dorim să extindem asemenea activități, atît ca frecvență cît și în ceea ce privește cuprinderea membrilor de sindicat.

— Ar fi interesant și, desigur, convingător dacă s-ar putea urmări printr-un studiu, apelîndu-se în acest scop și la specialiști (psihologi, medici) modul exact cum se răsfrîng asupra lecțiilor dintr-o zi, de pildă, activitățile de natură celor menționate.

— Un asemenea studiu amănunțit nu s-a făcut deși, într-adevăr, credem și noi că ar fi util. Ceea ce am observat în mod cert însă, atît noi cît și directorii de școli sau inspectorii secției de învățămînt, este faptul că eficiența unei lecții ținute a doua zi după acțiunile relaxante organizate de grupele sindicale este mult sporită. Nu vreau să spun desigur că, singure, asemenea acțiuni sînt hotărîtoare pentru succesul muncii. Este limpede însă că ele aduc în această direcție o mare contribuție.

Îndrumate just de comitetul Sindicatului, organizațiile sindicale din școlile orașului Galați se îngrijesc să creeze membrilor lor cît mai multe posibilități de folosire plăcută și utilă a timpului liber. La școala medie „Vasile Alecsandri”, preocupările în această direcție se evidențiază în mod deosebit. Despre ele ne-a informat în amănunt tov. D. D. Șoitu, responsabilul grupei sindicale din această școală.

— Noi — ne-a spus tovarășul Șoitu — am acordat prioritate în activitățile legate de timpul liber al cadrelor didactice unor acțiuni de ordin în primul rînd cultural. Am organizat, printre altele, seri de poezie la care s-au citit versuri din literatura română și universală. De asemenea, au avut loc două simpozioane. Primul — pe tema „Ion Creangă, marele povestitor al literaturii noastre”, a tratat aspecte importante legate de opera lui Creangă, în lumina celor mai recente studii. Simpozionul s-a încheiat cu audierea unor fragmente din creația scriitorului, imprimate pe discuri, în interpretarea unor actori de frunte ai

scenei românești. Interesul stîrnit ne-a încurajat să continuăm asemenea inițiative astfel că, recent, cu prilejul împlinirii a 700 de ani de la nașterea lui Dante, am organizat încă un simpozion, cu tema „Dante, un mare umanist”. Amîndouă simpoziioanele s-au bucurat de succes datorită nivelului ridicat la care s-au desfășurat. Ele au putut contribui astfel realmente la informarea participanților, la îmbogățirea culturii lor generale.

Aș vrea să mai spun — a continuat tov. Șoitu — că printre acțiunile culturale pe care le organizează grupa noastră sindicală se bucură de interes și prezentările de cărți care — și acest lucru se cuvine subliniat — au un caracter permanent. În vederea popularizării cărții am organizat de asemenea două vitrine literare, pe care le împropăzim cu regularitate. În acest an am amenajat la vitrinele noastre literare și mici expoziții tematice închinete marilor noștri scriitori clasici și contemporani, precum și o expoziție de cărți care oglindesc evenimente importante din viața poporului nostru.

Nu numai la școala medie „Vasile Alecsandri”, dar și în alte școli din Galați grupele sindicale se preocupă de desfășurarea unei bogate activități culturale. Îndrumate de comitetul Sindicatului, ele caută ca aceste activități să răspundă cît mai bine cerințelor pe care le formulează membrii de sindicat. De aceea, grupele sindicale și-au inclus în planul de acțiuni teme care țin seama de gusturile, de preferințele cadrelor didactice. După o prealabilă consultare a membrilor săi, de pildă, grupa sindicală de la Școala generală de 8 ani nr. 16 (responsabilă tov. Elena Popescu) a organizat două seri culturale care au avut un succes deosebit. Ambele au fost legate strîns de munca profesională. Una din aceste seri a avut tema „Înainteși ai pedagogiei românești”. În cadrul ei s-au prezentat aspecte referitoare la școala secolului trecut, la activitatea lui Eminescu, Caragiale, Creangă, Odobescu și Vlahuță, ca oameni ai școlii. Seara a fost deosebit de interesantă mai ales prin faptul că în prezentarea aspectelor mai sus-amintite s-a apelat la cele mai recente cercetări. Cealaltă seară culturală a fost dedicată unor probleme ale modernizării învățămîntului.

Nu peste mult timp școlile vor intra în vacanță. Profesorii vor dispune de mai mult timp liber. Ținînd seama de acest fapt, comitetul Sindicatului a și început să se preocupe de activitățile pe care le va oferi membrilor de sindicat în perioada vacanței de vară.

— Ne gîndim — ne-a spus tov. M. Tofan — să organizăm mai multe excursii pentru a ajuta cadrele didactice să cunoască multilateral realizările dobîndite de oamenii muncii sub conducerea partidului în domeniul dezvoltării economiei și culturii patriei. Vom activa unele cercuri cum sînt cercurile de șah, de pescari amatori, de fotoreporteri. O mare atenție vom acorda viziunilor de spectacole, organizării unor concerte etc. Sîntem convinși că, îngrijindu-ne îndeaproape de înlăturarea supraîncărcării cadrelor didactice, de „ocuparea” plăcută a timpului lor liber, contribuim în același timp la ridicarea calității muncii lor profesionale.

TEODOR MARTINAȘ

Ecouri

la articolele publicate

„De la cuvînt la noțiune”

În articolul „De la cuvînt la noțiune”, publicat în Gazeta învățămîntului din 2.IV.1965, prof. Al. Bojin a ridicat o chestiune importantă pentru munca profesorului: problema vocabularului, care nu a fost soluționată în actualele manuale de limba română. Nu s-au stabilit principii după care să se urmărească practic, la fiecare clasă, lărgirea sferei de cunoștințe lexicale ale elevilor, nici criterii de selectare a cuvintelor ce se cer explicate, în raport cu vîrsta și cu pregătirea elevilor.

Cunoașterea exactă a sensurilor cuvîntelor este o condiție esențială pentru exprimarea corectă a elevilor, pentru înțelegerea de către ei a mesajului fiecărei opere literare pe care o studiază, ca și a valorii ei artistice. La alcătuirea manualelor pentru clasele V—VIII se pierde însă uneori din vedere faptul că limba noastră vorbită are multe aspecte dialectale, regionale, astfel încît cuvintele cunoscute într-un ținut sînt necunoscute în altul, că multe cuvinte au sensuri numeroase, proprii și figurate, la care se adaugă mereu alte accepțiuni, ca rezultat al îmbogățirii limbii. Urmărind explicarea cuvintelor în manualul de clasa a VII-a, ediția 1964, vedem că, din textul „Lupta de la Vaslui” nu au fost explicate cuvintele *akingi, spahii, baltag, surle, osmanlii, ismailiteni, crainici, larmă, comis, gloate, pedestrime*, din „Amintiri din copilărie” — *promoroacă, îmbălat, boghet, a săcela, incuri*, din „Feteleaga” — *baie-băieș, desăgîtă, răsuflă din foi, tulai ș.a.m.d.*

Am constatat că autorii manualelor se arată în general receptivi la sugestiile ce li se fac pentru îmbunătățirea manualelor (citez în acest sens articolul tov. I. Popescu apărut în „Gazeta învățămîntului” din 9.X.1964, intitulat „Manualele de gramatică”). Aceasta mă face să cred că și sugestiile făcute în articolul „De la cuvînt la noțiune” la care subscriu într-un tot, vor fi luate în seamă.

Prof. GHEORGHE CONSTANTINESCU
Ciutura, raionul Craiova

„Cu un înalt simț de răspundere”

Pe drept cuvînt se afirmă în articolul „Cu un înalt simț de răspundere”, publicat nu de mult în „Gazeta învățămîntului”, că buna realizare a sarcinilor instructiv-educative depinde în mare măsură de autoritatea educatorului, de stima și dragostea pe care i-o poartă elevii. Articolul m-a făcut să mă gîndesc mai adînc la unele situații întâlnite încă adesea în practică și m-a îndemnat să spun ce cred despre ele.

Am întîlnit cu toții educatori care inspiră elevilor teamă, care cred că este bine să țină clasa în friu cu prețul jignirii și al timorării, care ridică tonul, amenință și sînt pe picior de război cu elevii lor. O asemenea autoritate este însă o autoritate iluzorie, departe de ceea ce caracterizează personalitatea educatorului de tip nou. Stima elevilor depinde nu de intranșigență lipsită de umanism, ci de buna pregătire personală; nu de amenințări și de ton ridicat, ci de justa formulare a cerințelor față de elevi. Și lucrul acesta este cu ațit mai important cu cît elevii — chiar și cei mai mici — judecă mult, comentează faptele educatorului, îi prind slăbiciunile.

Am întîlnit și educatori lipsiți de autoritate deoarece ei înșiși contribuieră la stîrbirea sau pierderea ei. Sînt încă învățători și profesori care înțeleg cu totul greșit prietenia cu elevii, mergînd pînă acolo încît uită de orice distanțe: le împărtășesc impresiile despre discuțiile din cancelarie sau îi anunță chiar care profesori le-au discutat abaterile. Aceste practici inadmisibile duc la creșterea fenomenelor de indisciplină și sînt necesare apoi multe eforturi pentru a remedia situația.

Se mai găsește, ici-colo, cite un diriginte care crede că obligația lui cea mai de seamă este de a-și „apăra” elevii, ascuzîndu-le greșelile. Și aceasta face să scadă considerabil autoritatea pedagogului. La fel, diminuează această autoritate tendința unor profesori de a aprecia în mod liberalist cunoștințele și comportarea unor elevi, ceea ce are drept ur-

mare faptul că se dau societății elemente slab pregătite, oameni superficiali, cu mentalitate înapoiată, care vor căuta să se strecoare și mai departe, în viață, prin indulgența altora.

Principialitatea cere să fim la fel de exigenți cu toți elevii, să le apreciem în mod obiectiv activitatea, dezvoltînd, prin exemplul nostru, simțul răspunderii elevilor, respectul lor față de adevăr. Or, se știe că ușurința, slăbiciunile față de elevi, au dus întotdeauna la creșterea numărului abaterilor de la disciplină, au slăbit deci autoritatea educatorului. Mai sînt profesori care, subjugați de simpatie față de cite un elev, îi acordă note maxime pentru răspunsuri minore, nu notează elevii buni cînd nu știu pe motivul că „sînt buni” sau nu acordă note mari unor elevi care dau răspunsuri bune pe motivul că ei îi cunosc ca „elevi slabi”. Dacă atitudinea fermă, principială, dacă aprecierea riguroasă a faptelor duc la creșterea prestigiului și a autorității cadrelor didactice, este limpede că atitudinea ca aceea la care ne-am referit mai sus au un efect cu totul contrar.

Practica arată că autoritatea educatorului se întemeiază în primul rînd pe buna lui pregătire profesională, pe stăpinirea temeinică, adîncă, a disciplinei pe care o predă elevilor. Lecțiile sărace în conținut, seci, aride și monotone îi obosesc pe elevi, îi indisciplinează. Firesc, în asemenea împrejurări profesorul devine irascibil și, pentru a mobiliza clasa, recurge la digresiuni moralizatoare, uneori chiar la amenințări, la ridicarea tonului și mai rău este cînd, pregătindu-se superficial pentru lecție, profesorul comunică date eronate, face demonstrații greșite, face apel la manual în fața elevilor. Știm cu toții că toate acestea elevii le discută și între ei, și cu părinții lor. Despre ce fel de „autoritate” mai poate fi vorba în asemenea cazuri? Greșelile, ezităriile în predare nu sînt permise, căci demonstrează elevilor că cei ce îi învață nu știu ei înșiși nimic. De cine depinde deci, autoritatea educatorului? Răspunsul e simplu și clar: chiar de el, de educator.

Profesor EMANOIL CİNTEZA
Cărbunești-Gilort

„Negru pe alb”

În legătură cu nota cu acest titlu, apărută în nr. 797 din 9.IV.1965, notă care semnală existența unor fluctuații a cifrelor ce indică numărul de locuitori ai R.P.R. în diferite manuale de geografie pentru școlile de cultură generală, am primit din partea Editurii didactice și pedagogice o scrisoare în care se spune, printre altele:

„Critica cuprinsă în articol este în esență justă. Aceste fluctuații, constatate între timp și de redacție, au fost semnificate și de alte cadre didactice din țară. Sîntem întru totul de acord că ele pot dezorienta unele cadre didactice și că trebuie unificate datele ce se dau în manualele de aceeași ediție”. În continuare, răspunsul editurii arată că fluctuațiile se datoresc în mare parte unor caracteristici ale procesului tipografic de producție a manualelor. Întrucît unele din acestea se tipăresc cu 8—10 luni înaintea altora, cuprind cifre din anuarul statistic al anului precedent.

Totodată, editura recunoaște în mod critic că unele neconcordanțe se datoresc și greșelilor de dactilografiere și de tipar, neobservate de lucrătorii din editură care se ocupă de controlul datelor din manuale și de corecția lor tipărire (corector, redactor de carte). Se precizează că pentru deficiențele semnalate nu pot fi făcuți răspunzători autorii — deci nici tov. C. Giurcăneanu, autorul manualelor pentru clasele a VIII-a și a XI-a la care se referea nota din „Gazeta învățămîntului” — deoarece cifrele respective au fost introduse de redactorii de carte care, împreună cu corectorii, au răspuns de tipărirea manualelor.

„Articolul critic publicat în „Gazeta învățămîntului” — se arată în încheiere în scrisoarea E.D.P. — a fost prelucrat de colectivul redacției de geografie pentru ca pe viitor să se verifice cu mai mult spirit de răspundere cifrele și datele din manuale, la toate fazele de lucru și în special la „bun de cules” și „bun de tipar”. Printre măsurile preconizate în acest sens se prevede ca cifrele și datele privind țara noastră și alte țări să fie unificate (la lecțiile din același an), sau să se precizeze anul la care se referă. În manualele unor clase mai mari se va arăta, în unele cazuri, și sursa din care se citează.

Cursuri de specializare pentru profesorii de matematică

Societatea de științe matematice din R.P.R. organizează și în această vară cursuri pentru profesorii de specialitate.

Astfel, filiala din București, cu sprijinul Universității din București și al unor cadre didactice din învățământul superior, organizează la Predeal, între 5-25 iulie, un curs în care se vor ține prelegeri privind predarea logicii, mecanicii, teoriei probabilităților, analizei matematice și teoriei informației în școala medie, ca și asupra unor probleme de metodică a predării matematicii. De asemenea vor fi prezentate figuri de matematicieni și se vor organiza două simpozioane cu privire la modernizarea învățământului matematicii.

Filiala din Iași, cu sprijinul Universității „Al. I. Cuza”, organizează la Cimpulung Moldovenesc, între 5-25 iulie, un curs în care se vor prezenta probleme din teoria algoritmilor și a mașinilor de calcul, din teoria mulțimilor li-

niare și a operațiilor liniare, din teoria probabilităților, statistica matematică și aplicații în economie. Se vor dezbate și unele probleme ale învățământului matematicii, în special cu privire la învățământul programat.

La rândul ei filiala din Cluj, cu sprijinul Universității „Babeș-Bolyai” și al Institutului de calcul al Academiei R.P.R., organizează la Zalău, între 7-25 iulie, un curs în care se vor prezenta prelegeri cu privire la mașinile electronice de calcul, la calculul numeric, la aplicațiile matematice în economie, ca și simpozioane cu privire la aplicații ale matematicii în economie și predarea elementelor de calcul numeric în școala medie.

Toate cursurile vor avea un program conex de vizite și excursii în regiuni pitorești ale țării.

Printre cei care vor prezenta conferințele și prelegerile ce vor avea loc în cadrul acestor cursuri se numără acad. Gr. C. Moisil, acad. Caius Iacob, acad. Gh. Mi-

hoc, acad. Miron Nicolescu, acad. O. Onicescu, acad. Tiberiu Popovici, acad. T. Teodorescu, acad. Gh. Vrânceanu, acad. M. Haimovici, prof. univ. N. Mihăileanu, prof. univ. M. Neculce, prof. univ. A. Climescu, prof. univ. I. Creangă, prof. univ. G. Gheorghiev, prof. univ. Lascu Bal, prof. univ. D. V. Ionescu etc.

Pentru cei înscriși la cursuri, Societatea asigură transportul și cazarea ca și cheltuielile legate de excursia finală. Cursanții urmează să achite costul mesei la cantinele școlare.

Profesorii doritori să participe la unul din aceste cursuri se vor adresa filialelor Societății, sub-filialelor acesteia sau școlii pentru a obține formularul fișei de înscriere. Aceasta urmează să fie remisă Societății până la 30 mai a.c., cu avizul filialei (subfilialei) Societății sau al școlii unde funcționează, dacă în localitatea respectivă nu există nici filială, nici subfilială.

Valorificare maximă

(Urmare din pag. 1)

pe cei mai slabi să-i ascultăm numai la ceea ce este mai ușor sau doar pentru a-și „îndrepta” nota. Se cuvine ca toți elevii să fie în atenția noastră, ca toți să fie antrenați la discuții, să fie solicitați la o activitate vie pentru că toți trebuie să realizeze progrese.”

Foarte adevărat și foarte just. Însă am mai adăuga ceva: este greu de conceput succesul în muncă — chiar și respectând aceste cerințe — fără ca profesorul să-și pună cu toată seriozitatea problema educării elevului în spiritul exigenței față de sine însuși, fără strădaniile lui, sprijinite pe acțiunile inițiate de organizațiile U.T.M. și de pionieri, de a cultiva simțul de răspundere al școlărilor în îndeplinirea principalei lor îndatoriri patriotice — aceea de a învăța bine, de a termina anul școlar cu note bune, corespunzătoare unei bune pregătiri. În aceasta, desigur, exemplul nostru personal va avea un mare efect. El trebuie însoțit însă și de sfatul nostru, de îndemnul nostru la eforturi izvorâte din conștiin-

țiozitate și spirit de răspundere, la o activitate care să stea alături de rodnică activitate desfășurată de oamenii muncii din toate colțurile patriei.

O bună parte din elevii noștri, terminând cursurile școlii de 8 ani sau ale școlii medii, se vor îndrepta spre școli de grad mai înalt sau spre producție. Stă în sarcina pedagogului de a-l ajuta să facă cea mai bună alegere. Și tot el este chemat să-i înarmeze pentru toată viața cu deprinderi de muncă și de studiu temeinic, să le insufle dragostea de carte, perseverența și seriozitatea în activitate. Căci oriunde vor merge după absolvirea școlii vor avea nevoie să învețe și iarăși să învețe, să lucreze cu toată capacitatea, cu toată priceperea și devotamentul.

Atmosfera de muncă însuflețită, de elan și de seriozitate să domine în fiecare clasă, până în ultima oră de curs. Și chiar dacă în această oră nu mai are loc „predarea noilor cunoștințe”, chiar dacă gândurile sînt mai mult a-trase de perspectivele viitorului, profesorul să nu uite a scoate din

această oră foloase pentru educație și instrucție. Pînă în ultima zi de școală, pînă în ultima oră de curs sîntem chemați să ne exercităm funcția de pedagogi. Să ne-o exercităm cu pricepere, cu tragere de inimă, așa încît ea să aibă asupra elevilor, asupra dragostei lor față de școală, o influență dintr-acele mai puternice. Să discutăm cu ei despre frumusețile și bogățiile patriei pe care le vor vedea în zilele vacanței, despre cărțile cele mai frumoase pe care le vor citi. Să vorbim cu ei despre semnificația marelui eveniment pe care-l reprezintă Congresul partidului, despre dorința lor de a participa la întîmpinarea lui muncind pentru înfrumusețarea satelor, a străzilor, a școlii, de a-l cinsti prin toate acțiunile la care vor lua parte în vacanță. Pînă în ultima zi de curs să cultivăm cu atenție tot ceea ce a sădit bun școala în sufletele copiilor — dragostea pentru muncă, interesul față de studiu, dorința de a cunoaște și de a ști cit mai mult, aspirațiile către o viață folositoare societății și demnă de marea țelurilor pentru care luptă poporul.

CITITORI!

Doriți să primiți la domiciliu cărțile care vă interesează? Adresați-vă librăriei centrale

CARTEA PRIN POȘTA

Str. Sergent Nuțu Ion nr. 8-12
Raionul V. I. Lenin-București
care vi le expediază la adresa indicată.

Lucrările apărute vi se livrează imediat, iar cele aflate sub tipar, la câteva zile după apariție. Secția „Discul prin poștă” din cadrul librăriei vă poate expedia cu promptitudine și discutiile solicitate.

Pentru a cunoaște condițiile de expediere și titlurile discutiilor înregistrate de „Electre-cord” vi se trimite gratuit — la cerere — prospecte și cataloage pe genurile de muzică preferate.

CONCURS

Institutul pedagogic de 3 ani din Craiova anunță ocuparea prin concurs a următoarelor posturi didactice:

- 1) conferențiar, poziția 2, catedra de limbi moderne, disciplina limba franceză, Facultatea de filologie;
- 2) profesor, poziția 1, catedra de chimie anorganică, disciplina chimie anorganică și analitică, Facultatea de fizică-chimie.

Persoanele care doresc să participe la concurs vor înainta, în decurs de o lună de la data publicării acestui anunț, la rectoratul Institutului pedagogic de 3 ani din Craiova, Calea București nr. 265, o cerere însoțită de următoarele acte: copie legalizată de pe diploma de stat sau de pe actul echivalent de studii superioare; copie legalizată de pe diploma de doctor sau de candidat în științe; copie legalizată de pe atestatul de profesor sau conferențiar; lucrările științifice ale candidatului, într-un exemplar; certificatul de caracterizare a activității profesionale și sociale a candidatului, eliberat de instituția în care acesta își are funcția de bază; memoriul de activitate didactică—științifică, semnat de candidat; autobiografia.

CORRESPONDENȚA

SÎNNICOLAUL MARE

Sfîrșitul anului școlar a pus în fața organizației de partid și a conducerii Școlii medii din Sînnicolaul Mare — ne scrie tov. F. Samoilă — sarcini deosebite în vederea întîmpinării celui de al IV-lea Congres al P.M.R. cu noi succese în munca de instruire și educare a elevilor.

În centrul atenției colectivului pedagogic stă în această perioadă organizarea recapitulării finale. Încă de la începutul trimestrului s-a asigurat pregătirea elevilor din clasele a VIII-a și a XI-a. De asemenea, se desfășoară meditații pentru elevii slabi din celelalte clase, la obiectele la care au întîmpinat greutăți. Meditațiile se desfășoară regulat, după un program stabilit cu grijă, evitîndu-se suprîncercarea elevilor și irosirea timpului lor.

În cadrul pregătirii elevilor pentru examenul de absolvire a clasei a VIII-a și pentru examenul de maturitate se tratează teme de sinteză care cuprind ceea ce este esențial din materia indicată în programele acestor examene. De pildă, cu elevii clasei a VIII-a se efectuează analize gramaticale pe texte literare, imbinîndu-se recapitularea cunoștințelor de gramatică și a celor de lectură literară.

În strînsă colaborare cu părinții, conducerea școlii a luat măsuri pentru organizarea cât mai judicioasă a studiului individual al elevilor. În vizitele pe care le fac la domiciliul elevilor diriginții controlează respectarea regimului zilnic și dau îndrumări asupra felului cum trebuie organizat studiul individual, cum trebuie întocmite conspectele etc.

SLIVILEȘTI—STREHAIA

După cum ne informează tov. Ion I. Lupuleț, cercul pedagogic al învățătorilor din Slivilești, raionul Strehia, acordă un sprijin susținut membrilor săi în organizarea recapitulării finale. În ultima ședință a cercului a fost dezbătut referatul „Organizarea și desfășurarea recapitulării finale”, care a subliniat îndeosebi criteriile ce trebuie avute în vedere în stabilirea temelor de recapitulare. De asemenea, s-a insistat asupra necesității de a se utiliza materialul didactic și mijloacele audio-vizuale pentru ridicarea eficienței lecției.

FĂUREI

De curînd — ne scrie prof. Maria Gheorghe — la Făurei a avut loc o consfătuire la care au participat numeroși profesori de la școlile din raion. Cu acest prilej s-au prezentat concluziile deprinse din controlul efectuat de secția de învățămînt în școlile raionului și s-au precizat măsurile care trebuie aplicate în această ultimă etapă a anului școlar în vederea încheierii cu succes a muncii didactice. Un accent deosebit s-a pus pe pregătirea elevilor din clasele a VIII-a pentru examenul de absolvire, ca și pentru examenul de admitere în școlile medii sau profesionale.

Au luat cuvîntul o serie de profesori care au arătat concret cum își pregătesc elevii, împărtășind experiența lor în ceea ce privește consolidarea și sistematizarea cunoștințelor.

GALAȚI

Pentru buna desfășurare a ultimei etape a anului școlar, ne informează prof. Tiberiu Stegărescu, secția de învățămînt a raionului Galați a organizat, după schimburile de experiență care au avut loc între directorii școlilor din raion și între diriginți, o consfătuire a profesorilor de limba și literatura română. Referatul prezentat la această consfătuire, intitulat „Predarea limbii și literaturii române în școlile din raionul Galați”, a prilejuit discuții fructuoase pentru participanți.

În încheierea consfătuirii a fost elaborat un plan de măsuri menite să contribuie la încheierea cu succes a anului școlar.

ANINA

Profesorul Gh. I. Căpitan ne informează că, paralel cu consolidarea cunoștințelor dobîndite în anul școlar în curs, profesorii care predau la clasele a VIII-a și a XI-a ale Școlii medii din Anina repetă cu viitorii absolvenți materia prevăzută în programele de examen. Diriginții și conducerea școlii urmăresc îndeaproape frecvența elevilor la lecții și felul în care participă la discuții.

Conducerea școlii se preocupă în această perioadă și de pregătirea deschiderii noului an școlar: de reparațiile necesare, de amenajarea unei săli pentru materialul didactic etc.

CONSTANȚA

În cadrul Școlii medii nr. 4 din orașul Constanța — ne scrie prof. I. Muche — au funcționat în acest an mai multe cercuri de elevi. O activitate rodnică a desfășurat cercul de literatură. Membrii acestuia au discutat în cadrul lui teme interesante, cum au fost, de pildă, acelea referitoare la poemul „Luceafărul” al lui M. Eminescu, la trăsăturile realismului socialist etc. Totodată, în cerc s-au prezentat și creații proprii ale elevilor: versuri, schițe ș.a.m.d. Cercul a editat și o revistă literară, intitulată „Anii de ucenicie”, care a cuprins creații ale membrilor săi.

De curînd, membrii cercului s-au întîlnit cu scriitorul Traian Coșovei. În planul activității de viitor a cercului sînt înscrise și întîlniri cu tinerii scriitori dobrogeni, membri ai cenaclului literar „Filimon Sirbu” din Constanța.

SIBIU

După cum ne scrie tov. Erna Wandschneider, secția de învățămînt a regiunii Brașov a organizat recent la Sibiu o consfătuire a cadrelor didactice care predau limba și literatura germană în școlile medii din regiune. În prima zi a consfătuirii a avut loc o lecție deschisă și au fost discutate o serie de probleme referitoare la predarea limbii și literaturii germane la clasele IX-XI. În continuare s-au purtat discuții asupra modului cum trebuie pregătiți elevii din clasele a XI-a pentru examenul de maturitate.